

JUGOSLOVENSKI OVČARSKI PAS-ŠARPLANINAC [FCI No. 41]

Originalni naziv rase: JUGOSLOVENSKI OVČARSKI PAS-ŠARPLANINAC

Zemlja porekla: MAKEDONIJA/ SRBIJA

FCI KLASIFIKACIJA

Grupa: II – Pinčeri, šnaučeri, molosi i švajcarski pastirski psi

Sekcija: 2 - Molosi

Podsekcija: 2.2 - Tip planinskih pasa

Istorijat: Šarplaninski ovčarski pas je jugoslovenski pas koji se gaji od davnina u svim jugoistočnim planinskim područjima Jugoslavije. Najbrojniji bio je na području Šarplanine, po kojoj i nosi ime, a sada se gaji u čitavoj Jugoslaviji. Ova rasa je registrovana kod FCI1939. godine pod brojem 41 i imenom ilirski ovčar. Godine 1957. na predlog JKS, FCI je usvojio izmenu imena ilirski ovčar u Jugoslovenski ovčarski pas - šarplaninac. Poreklo šarplaninca može se samo nagađati. Verovatno je u jednom ili više navrata u migracijama naroda iz Azije došao u Evropu i na Balkansko poluostrvo, zajedno sa stokom koju su ti narodi gonili. Zadržao se u osnovnom tipu samo u onim područjima, gde je ovčarstvo ekstenzivnog tipa još uvek zastupljeno u velikoj meri i gde ovaj pas još i danas služi kao ovčar i branilac stada od divljih zveri.

Opšti izgled i osobine

Opšti izgled: Snažan, dobro povezan pas, iznad srednjeg rasta, u celini skladne građe. Prekriven je dugom, gustom i dosta grubom dlakom, što daje utisak zbijene građe tela. Snažne konstitucije, mirnog temperamenta, dobroćudan ali vrlo oštar pas. Odan svom gospodararu i nepodmitljiv.

Visina: Visina grebena mužjaka iznosi prosečno 62 cm, a kuje prosečno 58 cm. Poželjni su viši psi. Psi ispod 56 cm i kuje ispod 54 cm isključuju se od pozitivne ocene. Prosečna težina odraslog psa u radnoj kondiciji iznosi 35-45 kg, a kuje 30-40 kg.

Dužina: Trup nešto duži od visine grebena (u mužjaka za 8-10 % a u kuja za 10-12% visine grebena).

Glava

Opis: Glava je srazmerna veličini tela i iznosi oko 25 cm (ili oko 40% visine grebena). Lobanjski deo glave je nešto duži od njuške i čini u proseku 58%, odnosno 42% ukupne dužine glave. U kuje je njuška nešto duža (57%:43%). Gledana iz profila, linija čela je blago ispupčena, a njuška ravna, međusobno obe linije su blago konvergentne.

Lobanja: Čelo (lobanjski deo glave) je suvo, široko, srednja čeonna linija izražena, gledano odozgo i sa strane čelo blago ispupčeno i zaobljeno. Očni lukovi slabo izraženi. Potiljačno ispupčenje nije izraženo.

Stop: Prelaz između lobanjskog i ličnog dela glave slabo je izražen.

Njuška: Kraća od lobanjskog dela, u osnovi široka i duboka, postepeno se i blago sužava prema vrhu. Nosnik je prav i širok. Profil donje vilice iz kosog luka prelazi u ravnu liniju, koja je divergentna sa linijom nosnika.

Nos: Širok i crno pigmentisan.

Usne: Srednje debljine, priljubljene, a gornja neznatno prelazi donju. Uglovi usana zatvoreni, bez zvala.

Zubalo: Makazasto i potpuno.

Oči: Bademastog oblika, ni buljave, ni upale, tamno ili svetlo kestenjaste boje, smirenog su ali prodornog i neustrašivog izraza. Očni kapci, kao i sve vidljive sluzokože, crno su pigmentisani.

Uši: Usadene u visini zamišljene linije koja spaja vrh nosa i unutrašnji očni ugao, ili su neznatno niže usadene, oborene i uz glavu nošene, u obliku slova „V“, srednje duge i dopiru do unutrašnjeg očnog ugla iste strane, prekrivene kratkom, gustom dlakom.

Vrat

Profil: Gornja profilna linija vrata u gornjem delu vrata je blago ispupčena ili ravna, a donja je ravna. Vrat je srednje dug. Zbog guste dlake izgleda kraći, dubok, širok i mišićav, sa glavom i trupom dobro povezana i bez naglih prelaza. Vrat je blago uzdignut u odnosu na liniju leđa. Koža je pripijena - bez pdgušnjaka (fanona). Dlaka je gusta, duga i oštra, na prelazu glave u vrat obrazuje izrazitu ogrlicu, što prividno povećava širinu i dubinu ovog dela glave.

Tip

Izgled u celini: Gornja linija trupa je ravna ili se blago spušta od grebena prema sapima. Kod pasa odgajenih u planinama toleriše se i neznatna nadgrađenost, iako ona nije poželjna. Trup je nešto duži od visine.

Greben: Blago izražen i širok. Povezanost vrata i grebena čvrsta, a prelaz blag.

Leđa: Prava i široka, ne suviše duga. Slabinski deo kraći, širok i mišićav.

Sapi: Srednje duge, koso unatrag položene, široke i dobro obrasle mišićima.

Grudni koš: Grudi su duboke, a njihova donja ivica dopire najmanje do lakta, srednje su duge, sa blago zaobljenim rebrima. Prsa su široka i mišićava. Obim grudnog koša treba da je najmanje 20% veći od visine grebena.

Trbuh: Pribran, mišićav. Donja linija trbuha blago se penje prema zadnjem delu. Slabine relativno kratke i naznačenih prelaza.

Rep: Dug i dopire najmanje do skočnog zgloba. Linija sapi nastavlja se gornjom linijom repa bez naglih prelaza. Rep je u osnovi snažan i postepeno se stanjuje prema vrhu.

Odlakan je gustom i na donjem delu dugom dlakom, koja ga čini kitnjastim. Rep je sabljast, u akciji više u afektu iznad leđne linije, podignut i u luku povijen.

Prednje noge

Izgled: Posmatrano u celini, prednje noge su pravilnih stavova, skladne u odnosu na trup, a visina lakta iznosi oko 55% visine grebena. Pojedini delovi prednjih nogu u skladnim su odnosima jedan prema drugom i, sa trupom posmatrani, u celini.

Plečka: Dovoljno duga i široka, dobro je povezana sa grudnim košem, blago je ukošna i sa horizontalom zaklapa ugao od 65 stepeni. Nadlaktica mišićava, od plečki položenija, zaklapa ugao sa horizontalom oko 55 stepeni. Lakatni ugao (između nadlaktice i podlaktice) iznosi oko 145 stepeni. Lakat širok, pravilno postavljen, neznatno udaljen od grudnog koša.

Podlaktica: Okomita, snažnih kostiju, mišićava, duga i na zadnjoj strani ukrašena dugom dlakom - zastavicama. Zglob šaplja širok, dubok, sa blago izraženim prelazima.

Došaplje: Blago ukošeno, snažno i široko.

Šape: Snažne, izbečenih čvrsto pripijjenih prstiju, kašikastog oblika. Nokti tamno pigmentisani, čvrsti, jagodice i tabani tamno do crno pigmentisani, čvrsti ali elastični.

Zadnje noge

Izgled: Stavovi zadnjih nogu gledani od pozadi pravilni i nešto širi od prednjih nogu. Gledano sa strane stavovi su takođe pravilni a uglovi dovoljno zatvoreni. Butina je mišićava, snažno zaobljene muskulature, koso položena i zaklapa sa horizontalom sličan ugao kao i plečka. Koleno ugao je nešto otvoreniji od ramenog (iznosi oko 125 stepeni). Koleno čvrsto i široko. Potkolenica koso postavljena, snažna, sa dovoljno dubokom muskulaturom i sa izrazitim zastavicama.

Skočni zglob: Širok je i dosta otvoren (ugao oko 130 stepeni).

Zadnje došaplje: Snažno, nešto strmije od prednjeg, zaperci se retko sreću, a treba ih uklanjati.

Hod: Kratak izdašan, dug i lak. Najradije se kreće u srednje dugom ali visokom kasu. U galopu je nešto teži, ali sa dugim i izdašnim skokovima.

Koža: Srednje debela, elastična, uz telo i pojedine delove dobro pripijena, bez nabora. Sve vidljive sluzokože crno ili tamno pigmentisane.

Dlaka: Glava, uši i prednji delovi nogu, obrasli su kratkom dlakom. Vrat, trup, kao i zadnji delovi ekstremiteta i rep pokriveni su dugom, nešto grubljom i skoro pravom dlakom. Ispod duge dlake nalazi se kraća, finija, vrlo gusta i obilna podlaka. Dužina dlake na grebe nu iznosi 10-12 cm, a ne srne da bude kraća od 7 cm.

Boja: Pas je jednobojan. Dozvoljene su sve nijanse boja od belog do tamnomrkog, skoro crnog. Najpoželjnija je sivozelena i tamnosiva boja. Šarenilo nije dozvoljeno. Kod pigmentiranih pasa dozvoljene su ali nepoželjne male bele oznake - belege na prsima i prstima. Kod svih pigmentiranih pasa osnovna boja najviše je izražena na gornjim delovima glave, vrata i trupa. U donjim delovima boja (pigment) postepeno slabi i prelazi u donjim delovima nogu u svetliji (prljavo sivi, odnosno žućkasti) pigment. Ovi prelazi u svetlije boje ne smeju da budu oivičeni i da daju utisak šarenila.

Težina: Težina mužjaka u radnoj kondiciji treba da iznosi 35-45 kg a kuja oko 30-40 kg.

Mane

Lakše: Nedovoljno izražena širina lobanjskog dela glave, nešto duži lični deo glave, slabije razvijene čeljusti, nedovoljno izražena širina i dubina grudi, pljosnata ili suviše zaobljena rebra. Manje izraženi nepravilni stavovi nogu, nešto kraća dlaka (pri čemu su ipak, zastavice dobro izražene) bele belege na prsima i šapama, malo skraćeni rep, zečje šape kao i ostale lakše telesne mane.

Teže: Preduga (šiljasta) njuška, jako izražen stop, visoko usađene i nedovoljno preklopljene uši, klještasto zubalo, sedlasta leđa, nošenje repa u stranu, limfatična konstitucija, kao i sve teže telesne mane.

Diskvalifikacione: Nedostatak premolara, velika nesrazmera dužine i visine, nedovoljna visina grebena, nedovoljna dužina dlake (ispod 7 cm), pojava šarenila, tigrovost, depigmentacija vidljivih sluzokoža, i očiju, degenerativne pojave (brahignatia ili prognatija, izraziti O i X stavovi nogu, urođeno kratak rep ili bezrepost, jako ulegnuta leđa i druge degenerativne pojave.